Evropska komisija

Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019

Pravosodje in potrošniki

Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov
na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo.
Brezplačna telefonska številka (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2016
2015 — pp. 20 — 20 × 20 cm

Brussels, 3.12.2015
SWD(2015) 278 final

Print	ISBN 978-92-79-53423-2	doi:10.2838/120289	DS-04-15-858-SL-C
PDF	ISBN 978-92-79-53448-5	doi:10.2838/79587	DS-04-15-858-SL-N

© Evropska unija, 2016
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Printed in Belgium
Tiskano na papirju, beljenem brez elementarnega klora (ECF)

Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019

Spoštovana bralka, spoštovani bralec,

v veliko veselje mi je, da vam lahko kot evropska komisarka za pravosodje, potrošnike in enakost spolov predstavim dokument z naslovom Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019.

Čeprav je Evropa v zadnjih letih zaradi zagnanega dela na lokalni, nacionalni in evropski ravni postopno napredovala, je treba na področju enakosti spolov še veliko storiti. Enakost še zdaleč ni dosežena, še zlasti ne na področjih, kot so udeležba na trgu dela, ekonomska neodvisnost, plačilo in pokojnine, enakost na vodstvenih položajih, boj proti seksističnemu nasilju in enakost spolov v našem zunanjem delovanju.

Za usmeritev nadaljnje poti za Evropsko unijo smo prek raziskave Eurobarometra, foruma o prihodnosti na področju enakosti spolov in javnega posvetovanja na spletu zbrali stališča do enakosti spolov iz vse Evrope. Ocenili smo tudi prednosti in slabosti Strategije za enakost žensk in moških (2010–2015).

Dokument z naslovom Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019 označuje novo fazo v naših prizadevanjih za spodbujanje enakosti žensk in moških ob nadaljnjem osredotočanju na prednostna področja za posebno pomembne ukrepe. Opredeljenih je več kot trideset ključnih ukrepov, ki jih je treba izvesti na petih prednostnih področjih, dodani pa so tudi časovni okvir in kazalniki za spremljanje. Poleg tega se v dokumentu poudarja potreba po vključevanju vidika enakosti spolov v vse politike EU in programe financiranja EU. S to strategijo bom skrbela, da se bo enakost spolov po vsej EU spodbujala s konkretnimi in učinkovitimi ukrepi.

Veselim se, da bomo v naslednjih letih skupaj zagotavljali, da se bo enakost žensk in moških vse bolj uresničevala.

Věra Jourová

Evropska komisarka za pravosodje, potrošnike in enakost spolov

1. UVOD

Spodbujanje enakosti spolov je za EU ena osrednjih dejavnosti: enakost žensk in moških je temeljna vrednota EU,[1] njen cilj [2] in gonilo gospodarske rasti[3]. V vseh svojih dejavnostih si Unija prizadeva spodbujati enakost moških in žensk[4].

V Strategiji Komisije za enakost žensk in moških 2010–2015[5] je prednostno razvrščenih **pet ključnih področij ukrepanja:**

- **enaka ekonomska neodvisnost za ženske in moške,**
- **enako plačilo za enakovredno delo,**
- **enakost pri odločanju,**
- **dostojanstvo, integriteta in konec seksističnega nasilja ter**
- **spodbujanje enakosti spolov zunaj meja EU.**

V zadnjih letih je bil dosežen napredek,[6] kar je razvidno na primer iz doslej najvišje evidentirane stopnje delovne aktivnosti žensk (64 % leta 2014) in njihove vse večje udeležbe pri odločanju v gospodarstvu. Vendar ta napredek krni trdovratna neenakost na drugih področjih, na primer pri plačilu in dohodkih.

Vseh pet ključnih področij, opredeljenih leta 2010, je danes še vedno aktualnih. Dejavnosti za odpravo razlik med spoloma, ki se izvajajo zadnjih pet let, potrebujejo več časa, da se zagotovijo potrebne spremembe in podpora v obliki novih ukrepov na teh področjih. Na enakost spolov obenem vplivajo tudi nedavne družbenogospodarske spremembe, ki so posledica gospodarske krize, hitrega širjenja digitalne tehnologije ter priseljevanja in vključevanja.

Zato bo Komisija, kakor je zapisala v delovnem programu za leto 2016[7], nadaljevala delo za spodbujanje enakosti spolov v praksi. Še naprej se bodo izvajali ukrepi, osredotočeni na vseh pet prednostnih področij. Za resnično enakost žensk in moških na vseh področjih življenja v EU in drugje je potrebno prizadevanje vseh deležnikov. Ta dokument z naslovom „Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019“ je referenčni okvir za povečanje prizadevanj na vseh ravneh – evropski, nacionalni, regionalni ali lokalni. Še naprej podpira Evropski pakt za enakost spolov za obdobje 2011–2020[8].

K razpravi so prispevali države članice, Evropski parlament in različni deležniki, med drugim prek javnega posvetovanja, v okviru katerega je prispelo skoraj 5 000 odzivov. Velika večina (94 %) organizacij, ki so se odzvale, je menila, da ostajajo prednostne naloge, določene v sedanji strategiji, veljavne tudi za udejstvovanje v prihodnje.

To stališče so potrdile države članice, ki prav tako priznavajo pomen ukrepanja na evropski ravni pri zagotavljanju referenčnega okvira[9]. Vse več držav članic obravnava izzive na področju enakosti spolov z nacionalnimi strategijami ali akcijskimi načrti za enakost žensk in moških

1 Člen 2 PEU.
2 Člen 3 PEU.
3 OECD, *Closing the gender gap: act now* (Odpravimo razlike med spoloma: ukrepajmo zdaj).
4 Člen 8 PDEU.
5 *Strategija za enakost žensk in moških 2010–2015* (COM(2010) 491).
6 Glej na primer: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/annual_reports/150324_annual_report_2014_web_en.pdf.
7 COM(2015) 610.
8 Glej sklepe Sveta za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov, 7. marec 2011.
9 Svetovalni odbor za enake možnosti žensk in moških: *Opinion on Gender Equality in the EU in the 21st century: remaining challenges and priorities* (Mnenje o enakosti spolov v 21. stoletju: preostali izzivi in prednostne naloge).

(glej Prilogo 5). Ti se razlikujejo po poudarkih in ciljih, vendar vsi (glej Prilogo 6) vključujejo politike glede seksističnega nasilja in glede enakosti spolov na trgu dela. Obširno so zajeta tudi vprašanja izobraževanja in usposabljanja, spolnih stereotipov ter usklajevanja poklicnega in družinskega življenja; najmanj pozornosti je posvečene področju odločanja.

„Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019“ temelji na stalnem[10] in priložnostnem vrednotenju[11] strategije za obdobje 2010–2015, med katerim je bilo med drugim ugotovljeno, da je prinesla dodano vrednost na številnih področjih, zlasti v zvezi z določanjem dnevnega reda in učenjem, saj je zagotovila dragocen okvir za vključevanje načela enakosti spolov v Komisiji in izvajanje skladnega okvira za politike enakosti spolov v državah članicah.

Evropejci močno podpirajo spodbujanje enakosti spolov: v nedavni raziskavi Eurobarometra je tri četrtine anketirancev (76 %) menilo[12], da bi moralo biti odpravljanje neenakosti žensk in moških prednostna naloga EU. Približno devet od desetih (91 %) se jih strinja, da je odpravljanje neenakosti žensk in moških nujno za ustvarjanje pravičnejše družbe.

2. ENAKOST SPOLOV V LETU 2015: IZZIVI IN VRZELI

Med krizo je v preveč državah brezposelnost moških in žensk dosegla nevzdržne ravni. Vendar je vse več žensk po vsej EU **ekonomsko aktivnih.** Leta 2014 je **zaposlenost** žensk dosegla do zdaj najvišjo evidentirano raven (64 %)[13], medtem ko se zaposlenost moških (75 %)[14] še vedno ni vrnila na raven, na kateri je bila pred krizo. Vse več družin je zato finančno odvisnih od delovne aktivnosti žensk. Ženskam se je na številnih področjih življenja uspelo prebiti na **vodilne položaje**, in čeprav jih je med člani upravnih odborov največjih družb, ki kotirajo na borzi, še vedno samo 21 %[15], je to precejšnje izboljšanje (za devet odstotnih točk) v zadnjih petih letih. Napredek je najbolj občuten v državah, ki so uvedle zakonodajne ukrepe. Izboljšala se je tudi uravnotežena zastopanost spolov pri političnem odločanju, vendar počasneje: delež žensk v nacionalnih parlamentih se je od konca leta 2004 do leta 2015 nenehno povečeval, in sicer z 22 % na 29 %, v nacionalnih vladah pa se je v istem obdobju povečal z 21 % na 27 %[16]. Zmanjšala se je tudi neenakost spolov v organih odločanja raziskovalnih organizacij: delež žensk med vodjami institucij se je povečal v 15 od 20 državah članicah, za katere so bili na voljo podatki za leti 2010 in 2014[17].

Odnos do enakosti se spreminja, vendar sedanja mlajša generacija ni nedovzetna za spolne stereotipe in razlike med spoloma. Neenakosti med spoloma so še vedno v izobraževanju – glede izbire študijskih predmetov, uspešnosti in vzorcev sodelovanja. Dečki, zlasti tisti iz prikrajšanih okolij, pogosteje opustijo šolanje kot deklice in imajo veliko več težav pri branju[18]. Ženske imajo pogosteje visokošolsko

10 Vmesni pregled strategije za enakost žensk in moških ter letna poročila.
11 http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/documents/151120_strategy_evaluation_en.pdf.
12 Posebni Eurobarometer 428 (marec 2015).
13 Eurostat.
14 *Idem.*
15 Zbirka podatkov GD za pravosodje in potrošnike o ženskah in moških pri odločanju, april 2015.
16 *Idem.*
17 Publikacija SHE figures: letak iz leta 2015.
18 Glej na primer poročilo OECD iz leta 2014: *Are boys and girls equally prepared for life?* (Ali so dečki in deklice enako pripravljeni na življenje?). http://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/PIF-2014-gender-international-version.pdf.

diplomo, vendar jih je še vedno veliko več od moških na študijskih področjih, ki so povezana s tradicionalnimi ženskimi vlogami, kot so področja v zvezi z nego, premalo pa so zastopane v znanosti, matematiki, informacijski tehnologiji, strojništvu in povezanih poklicih. Zaradi tega **neenakost v poklicih** ne izginja, pač pa se kaže v novih oblikah, mlade ženske pa so kljub vlaganju v izobraževanje dvakrat pogosteje ekonomsko neaktivne kot mladi moški. Ženske so tudi največji neizkoriščeni vir podjetniškega potenciala, saj je med podjetniki samo 29 % žensk.

Kar zadeva dostop do **finančnih sredstev v celotnem življenju,**je še vedno težko doseči enakost spolov. Ženske (zlasti migrantke in tiste, ki vodijo enostarševska gospodinjstva) še vedno ustvarijo mnogo manjši delež dohodka na trgu dela kot moški. Za zaposlene ženske, zlasti matere, je veliko bolj verjetno, da delajo s skrajšanim delovnim časom, na uro pa so plačane povprečno 16 %[19]manj kot moški. Posledično je skupna razlika v plačah med spoloma v aktivni dobi dosegla 41 %[20] in vodi do zelo velike razlike med spoloma v pokojninah, ki je danes 40 %[21]. Starejše ženske so mnogo bolj izpostavljene tveganju revščine in socialne izključenosti kot starejši moški, v zadnjih letih pa zmanjševanje ni bilo opaženo. Brez novih ukrepov bodo ženske zaradi materinstva verjetno še naprej ekonomsko prikrajšane med delovno dobo in v pokoju, zlasti zaradi neenake delitve odgovornosti za nego družinskih članov ter gospodinjska opravila (zaposlene ženske na dan še vedno posvetijo dve uri in pol več časa starševstvu in gospodinjskim opravilom kot moški)[22].

Seksistično nasilje je še vedno močno razširjeno in se pojavlja v različnih oblikah: vsaka tretja ženska je doživela fizično ali spolno nasilje, 5 % jih je bilo posiljenih od 15. leta starosti, 20 % pa jih je doživelo spletno nadlegovanje[23]. Tako nasilje se dogaja povsod – doma, na delovnem mestu, v šoli, na ulici ali spletu – ne glede na socialno okolje. Seksistično nasilje in negativni stereotipi so na primer zelo razširjeni v športu[24]. Škoduje ne le zdravju in dobremu počutju žrtev, temveč tudi njihovemu poklicnemu življenju, s tem pa tudi njihovi finančni neodvisnosti in gospodarstvu na splošno. Ocenjuje se, da 500 000 ženskam in deklicam v EU, grozi pohaba spolovil[25]. Poleg tega so ženske in deklice glavne žrtve trgovine z ljudmi (ki zajema 68 % žensk, 17 % moških, 12 % deklic in 3 % dečkov)[26].

Ženskam **po vsem svetu** se še vedno kršijo temeljne pravice, zato se ženske spopadajo z diskriminacijo pri dostopu do izobraževanja, dela, socialne zaščite, dedovanja, ekonomskih sredstev, proizvodnih virov ter udeležbe pri odločanju in v družbi na splošno. Ženske porabijo od dva- do desetkrat več časa za neplačano delo kot moški, kar je ena glavnih ovir za njihovo ekonomsko in politično opolnomočenje[27]. Približno 140 milijonov deklic in žensk danes živi s posledicami pohabljanja ženskih spolovil. Vsaka deveta deklica se poroči pred 15. letom, od teh jih je veliko prisiljenih v poroko in veliko jih rodi pred 16. letom[28]. To ima resne posledice: zapleti med nosečnostjo in porodom so drugi najpogostejši vzrok smrti med mladostnicami[29]. Od uvedbe razvojnih ciljev tisočletja[30] je bil napredek na področju zdravja mater hudo počasen, ženske in deklice pa nesorazmerno pogosto prizadene virus HIV. To je povezano tudi z neuspehom pri zagotavljanju splošnega dostopa do zdravstvenih storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja za ženske in deklice.

19 Eurostat, zadnji razpoložljivi podatki so iz leta 2012.
20 *Idem.*
21 Odbor za socialno zaščito in Evropska komisija (2015), Poročilo o ustreznosti pokojnin.
22 Eurofound.
23 Agencija Evropske unije za temeljne pravice.
24 Študija o seksističnem nasilju v športu: https://eacea.ec.europa.eu/about-eacea/calls-for-tender/study-gender-based-violence-in-sport-eacea201502_en.
25 Resolucija Evropskega parlamenta o končanju pohabljanja ženskih spolnih organov, 2012.
26 Eurostat.
27 http://www.oecd.org/dev/development-gender/Unpaid_care_work.pdf.
28 Svetovna zdravstvena organizacija, sporočilo za javnost, marec 2013.
29 http://who.int/mediacentre/factsheets/fs364/en/.
30 http://www.unmillenniumproject.org/goals/.

3. PREDNOSTNE NALOGE IN KLJUČNI UKREPI ZA OBDOBJE 2016–2019

Komisija je v delovnem programu potrdila zavezo, da bo nadaljevala delo za spodbujanje enakosti moških in žensk. To pomeni, da bo politika enakosti spolov še naprej osredotočena na obstoječih pet tematskih prednostnih področij:

- povečanje udeležbe žensk na trgu dela in enaki ekonomski neodvisnosti žensk in moških,
- zmanjšanje razlik v plačilu, dohodkih in pokojninah med spoloma ter s tem boj proti revščini žensk,
- spodbujanje enakosti žensk in moških pri odločanju,
- boj proti seksističnemu nasilju ter zagotavljanje zaščite in podpore žrtvam in
- spodbujanje enakosti spolov in pravic žensk po svetu.

Spodaj so predstavljeni ključni ukrepi, ki so izbrani za doseganje čim večjega učinka in uspeha v tem mandatu Komisije, navedena pa je tudi časovna razporeditev. Napredek se bo meril zlasti glede na kazalnike iz Priloge 1 in cilje iz Priloge 2. Na vseh prednostnih področjih bo pozornost posvečena vlogi moških, odpravi spolnih stereotipov in spodbujanju nediskriminatornih vlog spolov. Posebna pozornost bo posvečena posebnim potrebam skupin, ki so prikrajšane iz več razlogov, npr. samohranilke, starejše ženske, migrantke, Rominje in invalidne ženske.

Za dosego ciljev v okviru vsake prednostne naloge se bo uporabila kombinacija naslednjih zakonodajnih in nezakonodajnih instrumentov ter instrumentov financiranja, vključno z:

- vključevanjem vidika enakosti spolov v vse dejavnosti EU (glej oddelek 4),
- izvrševanjem zakonodaje na področju enakega obravnavanja,
- programi financiranja EU za obdobje 2014–2020 (glej oddelek 5),
- sedanjim izboljšanim zbiranjem podatkov ob podpori Eurostata, Evropskega inštituta za enakost spolov, Eurofounda, Sveta Evrope in Agencije za temeljne pravice,
- izmenjavo dobre prakse in vzajemnim učenjem med državami članicami ter sodelovanjem z vsemi deležniki (glej oddelek 6) in
- letnim pregledom izvedenih ključnih ukrepov v povezavi s pripravo letnih poročil o napredku na področju enakosti žensk in moških za oceno potreb po dodatnih ukrepih.

3.1 Povečanje udeležbe žensk na trgu dela ter enaka ekonomska neodvisnost žensk in moških

Cilji

Če želimo doseči cilj 75-odstotne stopnje delovne aktivnosti žensk in moških v EU do leta 2020 in zlasti če želimo odpraviti razliko med spoloma pri zaposlovanju, bo treba z usklajenimi prizadevanji spodbuditi udeležbo žensk na trgu dela. Kot je poudarjeno v delovnem programu za leto 2016, bo to vključevalo omogočanje lažjega usklajevanja obveznosti nege in poklicnih obveznosti. Potrebna bo tudi enakovrednejša porazdelitev časa, namenjenega obveznostim nege družinskih članov ter gospodinjskim obveznostim. Doseči je treba barcelonske cilje[31] glede varstva otrok, skupaj z državami članicami pa bi bilo treba razmisliti, kako bi te cilje zastavili bolj ambiciozno in jih razširili na nego drugih vzdrževanih oseb. Žensko podjetništvo, enakost spolov v raziskovanju in vključevanje migrantk na trg dela so prav tako elementi enake ekonomske neodvisnosti.

KLJUČNI UKREPI ZA IZPOLNITEV TEH CILJEV

Nadaljnji ukrepi za povečanje udeležbe žensk na trgu dela ter usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, dopolnjeni z novo in celovito pobudo za odziv na izzive, s katerimi se delovno aktivni starši in negovalci srečujejo pri usklajevanju poklicnega in družinskega življenja[32] (2016–2019):

- posodobitev sedanjega pravnega okvira EU: zagotovitev boljšega uveljavljanja, in kadar je to primerno, prilagoditev zakonodaje na področju dopusta in prožnejših ureditev delovnega časa v posvetovanju s socialnimi partnerji[33], da se staršem in ljudem, ki imajo obveznosti nege, omogoči boljše usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja (2016–2019),
- določitev širokega okvira politike, ki podpira udeležbo staršev na trgu dela ter enakovrednejše koriščenje dopusta in prožnejših ureditev delovnega časa, vključno s preučitvijo možne primerjalne analize, ciljne uporabe finančnih orodij EU za podporo držav članic in ozaveščanja (2016),
- stalno spremljanje in podpora državam članicam pri doseganju barcelonskih ciljev na področju varstva otrok (letno); upoštevanje rezultatov javnega posvetovanja o usklajevanju poklicnega in družinskega življenja[34], razmislek o posvetovanju z državami članicami in deležniki o tem, kako bi barcelonske cilje zastavili bolj ambiciozno in uporabili celovitejši pristop, npr. z vključitvijo nege drugih vzdrževanih oseb, dostopnosti in kakovosti (2016),
- podpiranje držav članic pri prizadevanjih za povečanje udeležbe žensk na trgu dela, pozorno spremljanje nacionalnih reformnih ukrepov v okviru evropskega semestra v skladu s smernicami za zaposlovanje[35] in po potrebi dajanje priporočil za posamezne države (letno) ter
- nadaljnje podpiranje podjetij pri prizadevanjih za povečanje udeležbe žensk na trgu dela z omogočanjem delovanja platform za listino o raznolikosti (Diversity Charter)[36] (poteka).

31 Zagotoviti otroško varstvo za 33 % otrok, mlajših od treh let, in 90 % otrok od treh let do šoloobvezne starosti.
32 Delovni program Komisije za leto 2016, Priloga I, ukrep 2; http://ec.europa.eu/smart- regulation/roadmaps/docs/2015_just_012_new_initiative_replacing_maternity_leave_directive_en.pdf.
33 Evropska komisija (2015), First-Phase Consultation of Social Partners Under Article 154 TFEU on Possible Action Addressing Work-life Balance Faced by Working Parents and Caregivers (Prva faza posvetovanja s socialnimi partnerji na podlagi člena 154 PDEU o možnih ukrepih za obravnavanje izzivov, s katerimi se srečujejo delovno aktivni starši in negovalci pri usklajevanju poklicnega in družinskega življenja), C(2015) 7754 final.
34 http://ec.europa.eu/justice/newsroom/gender-equality/opinion/1511_roadmap_reconciliation_en.htm.
35 Svet EPSCO jih je sprejel 5. oktobra 2015.
36 http://ec.europa.eu/justice/discrimination/diversity/index_en.htm.

Poleg tega se bodo še naprej krepila prizadevanja s poudarkom na:

- oceni direktive o socialni varnosti[37] in spremljanju rezultatov; pripravi poročila o izvajanju direktive o delavcih, ki opravljajo samostojno dejavnost,[38] in možnih nadaljnjih ukrepih (2016),
- vključevanju vidika spolov v izvajanje evropske agende o migracijah,[39] odpravljanju ovir za zaposlovanje in poklicno napredovanje migrantk; pomoči državam članicam, da v celoti izkoristijo možnosti, ki jih na tem področju ponuja Evropski socialni sklad (2016–2019),
- ozaveščanju za spodbujanje ženskega podjetništva, vključno z zagonom e-platforme za podjetnice (2016) ter oblikovanjem evropske mreže ženskih poslovnih angelov (European Network of Women Business Angels) (2016) in mreže centrov spletnih podjetnic (Network of Women's Web Entrepreneurs Hubs) (2016–2017), ter
- spodbujanju institucionalnih sprememb v raziskovalnih organizacijah za odpravo ovir za enakost spolov in za vključitev vseh raziskovalnih organizacij v uvajanje načrtov za enakost spolov (2016–2017).

37 Direktiva 79/7/EGS o postopnem izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti; primerjaj delovni program Komisije za leto 2015, Priloga III, postavka 60.
38 Direktiva 2010/41/EU o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS.
39 COM(2015) 240 final.

3.2 Zmanjšanje razlik v plačilu, dohodkih in pokojninah med spoloma ter s tem boj proti revščini žensk

Cilji

Ponovno je potrjen cilj zmanjšanja trdovratnih razlik v plačilu, dohodkih in pokojninah med spoloma ter s tem neenakosti pri dostopu do finančnih sredstev v celotnem življenju. V ta namen je zlasti treba občutno zmanjšati neenakosti v gospodarskih panogah in poklicih, povečati skupne plačane delovne ure žensk, ozaveščati in učinkovito izvajati zakonodajo o enakem plačilu. Potrebne so tudi politike in ukrepi za ženske, ki morajo premagati posebne ovire za vstop na trg dela, kot so migrantke in samohranilke. Poleg tega je treba obravnavati vzroke in posledice razlik v pokojninah med spoloma, saj ovirajo ekonomsko neodvisnost starejših žensk, ki so izpostavljene večjemu tveganju revščine kot starejši moški.

KLJUČNI UKREPI ZA IZPOLNITEV TEH CILJEV

– dodatno izboljšanje izvajanja in uveljavljanja načela enakega plačila z oceno Direktive 2006/54/ES[40] (2016–2017) in razmislek, med drugim, o:

i. krepitvi preglednosti plačil na podlagi poročila, ki bo pripravljeno o ukrepih držav članic za izvajanje Priporočila Komisije,[41]
ii. učinkih nedavne sodne prakse Sodišča glede uporabe spola kot aktuarskega dejavnika, ki vpliva na pokojnine iz obveznega pokojninskega zavarovanja in zasebne zavarovalne pogodbe v sektorju poklicnih pokojnin z možnim učinkom preprečevanja nižjih pokojnin za ženske na podlagi daljše povprečne pričakovane življenjske dobe,
iii. sankcijah za povečanje odvračilnega učinka prepovedi diskriminacije pri plačilu in
iv. učinkovitem in uspešnem delovanju organov za enakost, da se žrtvam diskriminacije olajša dostop do pravnega varstva,

– nadaljnja podpora prizadevanjem držav članic za zagotovitev enakega plačila in obravnavo prvotnih vzrokov za razlike v plačah, dohodkih in pokojninah med spoloma; uporaba evropskega semestra (letno),
– sodelovanje z organi za enakost in podpiranje prizadevanj podjetij za zagotovitev enakega plačila z omogočanjem delovanja platform za listino o raznolikosti (Diversity Charter) (poteka),
– nadaljnje obeleževanje evropskega dneva enakega plačila z vseevropskimi dejavnostmi informiranja za pomoč državam članicam; ozaveščanje o povezavi med plačo, dohodki in pokojninskimi pravicami v starosti (letno),
– razmislek o uvedbi dodatnih ukrepov za bolj uravnoteženo zastopanost spolov v gospodarskih panogah in poklicih; izkoriščanje velike koalicije za digitalna delovna mesta[42] za podpiranje ukrepov, ki krepijo digitalne spretnosti in znanja med ženskami in deklicami ter spodbujajo zaposlovanje žensk v sektorju IKT (2016–2017); dejavnosti za ozaveščanje o izbirah, ki so na voljo v izobraževanju in poklicnem usposabljanju (2018–2019),

40 Direktiva 2006/54/ES o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano).
41 Priporočilo Komisije C(2014) 1405 final o krepitvi načela enakega plačila za ženske in moške s preglednostjo.
42 https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/grand-coalition-digital-jobs-0.

- spodbujanje enakosti spolov na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja, tudi v zvezi s spolno zaznamovanimi izbirami študijskih predmetov in poklicnih poti, z uporabo obstoječih orodij za sodelovanje na področju politike in instrumentov financiranja, kadar je to primerno, v skladu s prednostnimi nalogami, določenimi v strateškem okviru „Izobraževanje in usposabljanje 2020“ (2016–2019),
- nadaljnji razvoj celovitega sklopa ukrepov[43] za odpravo številnih vzrokov za razlike v pokojninah med spoloma v sodelovanju z državami članicami, vključno s kazalniki za njihovo merjenje in spremljanje ter ukrepi za blažitev dejavnikov spola, npr. glede družinskih obveznosti (2016–2017).

43 Na podlagi sklepov sveta EPSCO iz junija 2015 o *enakih možnostih žensk in moških za prihodke: odpravljanje razlik v pokojninah med spoloma.*

3.3 Spodbujanje enakosti pri odločanju

Cilji

Znova je potrjen cilj bolj uravnotežene zastopanosti spolov na vodstvenih položajih v gospodarstvu, zlasti najmanj 40-odstotna zastopanost slabše zastopanega spola med neizvršnimi direktorji družb, ki kotirajo na borzi. Za spodbujanje enakosti pri odločanju je potrebna tudi bolj uravnotežena zastopanost spolov med izvršnimi direktorji največjih družb, ki kotirajo na borzi, in v sistemu za zbiranje nadarjenih. Ta prizadevanja bi bilo treba dopolniti z zbiranjem podatkov, ukrepi za obravnavo prevelike zastopanosti moških na vodilnih položajih v raziskovalnih organizacijah ter ukrepi za spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov v političnem odločanju in javnem življenju, vključno s športom. Evropske uprave bodo dajale zgled. Komisija si je zastavila cilj 40 % žensk na višjih in srednjih vodstvenih položajih do konca leta 2019 (glej Prilogo 3).

KLJUČNI UKREPI ZA IZPOLNITEV TEH CILJEV

- nadaljnja podpora za sprejetje predloga direktive o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med neizvršnimi direktorji družb, ki kotirajo na borzi, pripravljenega leta 2012, do leta 2016,[44] pozorno spremljanje prenosa in izvajanja ter podpiranje drugih ciljno usmerjenih pobud za bolj uravnoteženo zastopanost spolov pri odločanju, vključno s smernicami za države članice (poteka),
- nadaljnje zbiranje in razširjanje podatkov o zastopanosti žensk in moških na visokih vodstvenih položajih v tesnem sodelovanju z Evropskim inštitutom za enakost spolov (poteka),
- razmislek o ukrepih za bolj uravnoteženo zastopanost spolov v političnem odločanju ter nadaljnje spodbujanje držav članic in podpiranje dejavnosti nacionalnih organov za spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov na političnih in javnih vodstvenih položajih (2018),
- zagotavljanje smernic državam članicam o skupnem pristopu k izvajanju količinsko opredeljenih ciljev glede vodstvenih položajev v raziskovanju (2016),
- izpolnitev cilja 40 % žensk na višjih in srednjih vodstvenih položajih v Komisiji do konca njenega mandata (poteka).

44 Delovni program Komisije za leto 2016, Priloga III, postavka 3.

3.4 Boj proti seksističnemu nasilju ter zagotavljanje zaščite in podpore žrtvam

Cilji

Boj proti seksističnemu nasilju ter zagotavljanje zaščite in podpore žrtvam bo še naprej prednostna naloga. Za izkoreninjenje seksističnega nasilja je potrebno večje prizadevanje vseh akterjev, vključno z državami članicami, za izboljšanje razpoložljivosti, kakovosti in zanesljivosti podatkov, ozaveščanje, spremembo odnosov, preprečevanje takega nasilja, zagotavljanje boljše podpore žrtvam in dostopa do pravnega varstva ter poln prenos in izvajanje ustrezne zakonodaje EU.

KLJUČNI UKREPI ZA IZPOLNITEV TEH CILJEV

- pristop EU h konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija) v okviru pristojnosti EU ter ob upoštevanju pravnega učinka pristopa; nato izvajanje določb konvencije in nadaljnje spodbujanje držav članic k ratifikaciji (2016)[45],
- nadaljnje izvrševanje direktive o pravicah žrtev in zakonov o evropski odredbi o zaščiti, zlasti za zagotovitev dostopa do zaščite in podpore osebam, izpostavljenim seksističnemu nasilju (poteka),
- nadaljnje izboljšanje razpoložljivosti, kakovosti in zanesljivosti podatkov o seksističnem nasilju v sodelovanju z Eurostatom,[46] Evropskim inštitutom za enakost spolov in Agencijo za temeljne pravice (poteka); nadaljnje zbiranje primerljivih podatkov o seksističnem nasilju v športu na podlagi posebne študije (2016),
- nadaljnji ciljno usmerjeni ukrepi za prenehanje vseh oblik seksističnega nasilja in ozaveščanje (2017),
- nadaljnje spodbujanje sprememb v odnosih in obnašanju z dejavnostmi ozaveščanja, vključno z ustreznimi dejavnostmi za obeležitev mednarodnega dneva nične tolerance do pohabljanja ženskih spolovil (6. februar) in mednarodnega dneva za odpravo nasilja nad ženskami (25. november) (letno),
- nadaljnje izvajanje ukrepov, določenih v sporočilu z naslovom Za odpravo pohabljanja ženskih spolovil[47], in uporaba ustreznih instrumentov za izkoreninjenje pohabljanja ženskih spolovil ter uporaba teh izkušenj za obravnavo drugih škodljivih praks; razvoj spletne platforme znanja o pohabljanju ženskih spolovil za zadevne strokovnjake (2016–2017) in
- sprejetje potrebnih ukrepov za spremljanje poročila o oceni skladnosti držav članic z direktivo o boju proti trgovini z ljudmi (2016) in zagotovitev, da je v trgovini z ljudmi obravnavana razsežnost spolov (poteka).

45 http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2015_just_010_istanbul_convention_en.pdf.
46 Za to bi lahko bila v prihodnosti potrebna zakonodaja (statistična uredba), odvisno od rezultata razvojnega dela.
47 COM(2013) 833 final.

3.5 Spodbujanje enakosti spolov in pravic žensk po svetu

Cilji

Varovanje in spodbujanje pravic žensk in deklic ter enakosti spolov je prednostna naloga politike na področju zunanjih odnosov EU in EU je trdno odločena, da bo v zvezi s tem imela vodilno vlogo. To so nujni temeljni pogoji za pravičen in vključujoč trajnostni razvoj ter so sami po sebi pomembne vrednote in cilji. So tudi temeljni pogoj za mir in varnost po svetu ter pomagajo v boju proti radikalizaciji in ekstremizmu, ki podcenjujeta ženske ter kršita njihove pravice in dostojanstvo. EU je še naprej v celoti zavezana spodbujanju, varovanju in uresničevanju vseh človekovih pravic ter polnemu in učinkovitemu izvajanju obveznosti in zavez v zvezi s pravicami žensk v vseh mednarodnih forumih, zlasti konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk [48] v okviru pekinških izhodišč ZN za ukrepanje[49] in akcijskega programa Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju.

Pravice žensk in deklic, enakost spolov ter krepitev vloge žensk in deklic so v središču agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, in sicer kot samostojen cilj[50] in kot medsektorsko vprašanje, vključeno v cilje in kazalnike vseh ciljev trajnostnega razvoja[51]. To bi morali biti tudi bistveni premisleki pri uporabi finančnih in nefinančnih sredstev izvajanja ter mehanizmih pregleda, spremljanja in odgovornosti v zvezi z agendo 2030. Glede na to, da se ta vsesplošno uporablja za vse države, vključno z državami članicami EU, je bistveno zagotoviti skladnost med notranjimi in zunanjimi politikami EU na vseh ravneh. Poleg tega je treba v pristopnem procesu še naprej ocenjevati enakost spolov in sprejetje pravnega reda EU na področju enakosti spolov.

KLJUČNI UKREPI ZA IZPOLNITEV TEH CILJEV

Izvajanje – v sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje in državami članicami – akcijskega načrta, določenega v skupnem delovnem dokumentu služb Komisije z naslovom Enakost spolov in krepitev vloge žensk: spreminjanje življenj deklet in žensk prek zunanjih odnosov EU v obdobju 2016–2020[52] (2016–2019), ter prevzem naslednjih zavez v skladu s tem novim okvirom za dejavnosti EU na področju enakosti spolov v zunanjih odnosih:

- se skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje in v sodelovanju z državami članicami zavzemati za spodbujanje enakosti spolov in pravic žensk pri izvajanju in spremljanju agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 ter izvajanju pekinških izhodišč za ukrepanje (poteka),
- skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje in državami članicami spodbujati enakost spolov ter spodbujati in varovati pravice deklic in žensk na podlagi akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo, celovitega pristopa k izvajanju resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1325 in 1820 o ženskah, miru in varnosti ter smernic EU iz leta 2008 glede nasilja nad ženskami in deklicami (poteka),

48 http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/.
49 http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/.
50 Samostojni cilj 5.
51 https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld.
52 SWD(2015) 182 final, 21.9.2015; Svet potrdil 26. oktobra 2015.

- še naprej financirati in spremljati ukrepe za spodbujanje enakosti spolov na področju razvojnega in sosedskega sodelovanja ter humanitarne pomoči, vključno s sistematično uporabo označevalcev OECD za spol[53] pri razvojnem sodelovanju ter označevalca za spol in starost[54] v vseh humanitarnih ukrepih, ki jih financira EU, da se oceni, ali so bile opredeljene in obravnavane potrebe in ranljivosti moških in žensk vseh starosti (poteka), in
- še naprej pozorno spremljati in podpirati skladnost držav kandidatk in potencialnih držav kandidatk s københavnskimi merili za članstvo v EU, kar zadeva človekove pravice, vključno z enakostjo žensk in moških; si še naprej prizadevati za vključevanje načela enakosti spolov v vse zadevne programe, ki se financirajo z instrumentom za predpristopno pomoč in evropskim instrumentom sosedstva (poteka).

53 http://www.oecd.org/investment/stats/37461060.pdf.
54 http://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf.

4. VKLJUČEVANJE VIDIKA ENAKOSTI SPOLOV V VSE DEJAVNOSTI IN POLITIKE EU

Poleg zgoraj predstavljenih ključnih ukrepov[55] se bo enakost spolov še naprej spodbujala z vključevanjem vidika enakosti spolov v vse vidike ukrepanja EU (pripravo, zasnovo, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje politik, pravnih ukrepov in programov porabe), tj. **vključevanjem načela enakosti spolov**[56]. To pomeni ocenjevanje vpliva ukrepov EU na ženske in moške ter prevzemanje odgovornosti za morebitne prilagoditve, ki so potrebne, da se zagotovijo enake koristi za ženske in moške ter da se ne ohranja neenakost.

Vključevanje načela enakosti spolov se bo nadaljevalo z vključevanjem premislekov o enakosti spolov[57] v ocene učinka in vrednotenja v skladu z načeli boljšega pravnega urejanja.
Poleg tega bo medresorska skupina za enakost žensk in moških (v kateri so zastopani vsi oddelki Komisije in ki se sestane najmanj dvakrat letno) še naprej spremljala in vodila vključevanje vidika enakosti spolov v dejavnosti na področju politik, pravnih ukrepov ter programov porabe, vključno s proračunskimi vprašanji, na vseh področjih politike EU, razmislila pa bo tudi o objavi **poročila o vključevanju načela enakosti spolov v Komisiji** v letu 2017. S tem poročilom bodo končani zgoraj opisani ključni ukrepi, saj bodo predstavljeni sektorski vidiki, kot so enakost spolov na področju prevoza, energetike, izobraževanja, zdravstva, obdavčevanja, kmetijstva, trgovine, regionalne politike, pomorstva in okolja.

55 Nekateri ukrepi za vključevanje načela enakosti spolov so lahko osredotočeni na posebna področja politike (npr. zaposlovanje, migracija, zunanji odnosi).
56 Člen 8 PDEU: „V vseh svojih dejavnostih si Unija prizadeva odpraviti neenakosti in spodbujati enakost med moškimi in ženskami."
57 Glej zlasti orodje 16 v zbirki orodij za boljše pravno urejanje: http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/docs/br_toolbox_en.pdf.

5. SREDSTVA EU V PODPORO ENAKOSTI SPOLOV

Poleg ključnih ukrepov in vključevanja načela enakosti spolov je potrebna tudi dodelitev ustreznih sredstev na ravni EU. Finančna sredstva za politiko enakosti spolov[58] se v splošnem proračunu EU ne uporabljajo sistematično[59], so pa v njegovih programih financiranja za obdobje 2014–2020 zagotovljena sredstva za spodbujanje enakosti spolov in vključevanje načela enakosti spolov na številnih ključnih področjih, na primer:

- evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI), zlasti Evropski socialni sklad in Evropski sklad za razvoj podeželja, so ključni finančni vzvodi za spodbujanje enakosti npr. pri **dostopu do zaposlitve, poklicnem napredovanju, usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, enakem plačilu za enako delo, vključevanju migrantk na trg dela in vlaganju v zagotavljanje infrastrukture za varstvo otrok**;
- prek programa za pravice, enakost in državljanstvo se bodo sofinancirali nacionalni projekti za spodbujanje **enake ekonomske neodvisnosti, premagovanje togih vlog spolov in spolnih stereotipov ter ozaveščanje o razlikah v pokojninah med spoloma ter njihovih vzrokih in posledicah**. Prek tega programa se bo s financiranjem projektov, ki podpirajo žrtve nasilja, usposabljanjem ustreznih strokovnjakov, ozaveščanjem in preprečevanjem nasilja, povezanega s škodljivimi praksami, vlagalo tudi v **preprečevanje nasilja nad ženskami in boj proti njemu**;
- prek podpore za infrastrukturo za varnejše internetne digitalne storitve, ki se financira z instrumentom za povezovanje Evrope, se bodo v državah članicah financirale telefonske številke za klic v sili za pomoč mladim žrtvam **kibernetskega nadlegovanja** (za deklice obstaja dvakrat večja verjetnost, da bodo žrtve tovrstnega nadlegovanja, kot za dečke);
- v naslednjih sedmih letih bodo sredstva za enakost spolov ter krepitev vloge žensk in deklic dodeljena prek tematskega programa EU za svetovne javne dobrine in izzive v okviru instrumenta razvojnega sodelovanja za podporo **zunanjemu sodelovanju EU** ter
- vprašanja enakosti spolov so vključena v program financiranja EU za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport Erasmus+ (2014–2020).

Za preverjanje učinkovitosti in uspešnosti sredstev za podporo enakosti spolov bodo uporabljeni mehanizmi, ki so določeni s predpisi in ki so jih zagotovili ustrezni programski odbori, med drugim ocenjevanje poročil držav članic o izvajanju, kadar je to primerno.

V Prilogi 4 je pregled sredstev na ravni EU v višini **6,17 milijarde EUR**, dodeljenih doseganju splošnih in posameznih ciljev tega strateškega sodelovanja.

V skladu z obveznostmi iz Pogodbe se bo vidik enakosti spolov upošteval pri pripravi programov financiranja EU po letu 2020.

58 Tj. ocenjevanje proračunov na osnovi spola, pri čemer se vidik spola vključi na vse ravni proračunskega postopka, prihodki in odhodki pa se prerazporedijo tako, da se spodbuja enakost spolov.
59 Opozoriti je treba, da prav tako ni posebnih proračunov za druge politike, ki jih je mogoče vključiti v vsesplošno usmeritev, kot sta podnebje in biotska raznovrstnost.

6. SODELOVANJE Z VSEMI AKTERJI

Nadaljevalo se bo tesno sodelovanje z institucijami in deležniki, ki delujejo na področju enakosti spolov (državami članicami, Evropskim parlamentom, Evropsko službo za zunanje delovanje, socialnimi partnerji, organizacijami civilne družbe, organi za enakost, mednarodnimi organizacijami in agencijami EU). Potekalo bo v različnih oblikah, od dvostranskih in večstranskih izmenjav do strukturiranih dialogov.

Upoštevali se bodo nacionalni strateški dokumenti in razvoj na področju enakosti spolov v državah članicah, prek programa vzajemnega učenja pa bo omogočena izmenjava dobrih praks med državami članicami. Sodelovanje z državami članicami se bo nadaljevalo tudi prek skupine na visoki ravni za vključevanje načela enakosti spolov.

Svetovalni odbor za enake možnosti žensk in moških, v katerem so predstavniki držav članic, organizacij socialnih partnerjev in civilne družbe, bo Komisiji še naprej svetoval glede pobud pri politikah in zakonodajnih pobud. Evropski inštitut za enakost spolov bo imel še naprej pomembno vlogo pri pripravi in razširjanju zanesljivih dokazov in podatkov v podporo oblikovanju politike na podlagi dokazov, npr. prek svojega indeksa enakosti spolov[60].

Evropski parlament in Svet sta pozvana, naj se dejavno vključita v to sodelovanje.

7. SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

Še naprej se bo redno spremljalo izvajanje zgoraj navedenih ukrepov. O napredku, vključno s primeri prakse v državah članicah, se bo poročalo na letni ravni, med drugim na podlagi ciljev in kazalnikov iz prilog 1 in 2.

Na podlagi sklepov iz letnega poročila za leto 2017 bi lahko leta 2018 potekal dialog na najvišji ravni, v katerem bi sodelovali Evropski parlament, predsedstva Sveta in ključni deležniki, kot so evropski socialni partnerji in civilna družba, da bi se izvedel vmesni pregled, opredelili izzivi in razpravljalo o nadaljnjih možnostih.

60 http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/gender-equality-index-2015-measuring-gender-equality-european-union-2005-2012-report.

Priloga 1:
Cilji, ukrepi, odgovornosti in kazalniki

1. Povečanje udeležbe žensk na trgu dela in enaka ekonomska neodvisnost žensk in moških

Cilji

- **Izpolnitev cilja 75-odstotne stopnje delovne aktivnosti žensk in moških v EU do leta 2020 in odprava razlik pri zaposlovanju za ženske,**
- **enakovrednejša porazdelitev časa, namenjenega obveznostim nege in gospodinjskim obveznostim, med ženskami in moškimi ter izboljšane možnosti za usklajevanje obveznosti nege in poklicnih obveznosti,**
- **izpolnitev barcelonskih ciljev glede varstva otrok in razmislek o temeljitem posvetovanju z državami članicami o tem, kako bi te cilje zastavili bolj ambiciozno in jih razširili na skrb za druge vzdrževane osebe,**
- **spodbujanje ženskega podjetništva in enakosti spolov v raziskovanju,**
- **boljše vključevanje migrantk na trg dela.**

UKREP	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Nadaljnji ukrepi za povečanje udeležbe žensk na trgu dela ter usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, dopolnjeni z novo pobudo za odziv na izzive, s katerimi se srečujejo delovno aktivni starši in negovalci pri usklajevanju poklicnega in družinskega življenja: - posodobitev pravnega okvira EU: zagotovitev boljšega izvrševanja, in kadar je to primerno, sprejetje zakonodaje na področju dopusta in prožnejših ureditev delovnega časa v posvetovanju s socialnimi partnerji, da se staršem in ljudem, ki imajo obveznosti nege, omogoči boljše usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja,* - določitev širokega okvira politike, ki podpira udeležbo staršev na trgu dela ter enakovrednejše koriščenje dopusta in prožnejših ureditev delovnega časa, vključno s preučitvijo možne primerjalne analize, ciljna uporaba finančnih orodij EU za podporo državam članicam in ozaveščanje,** - stalno spremljanje in podpora državam članicam pri doseganju barcelonskih ciljev na področju varstva otrok;*** upoštevanje rezultatov javnega posvetovanja o usklajevanju poklicnega in družinskega življenja, razmislek o posvetovanju z državami članicami in deležniki o tem, kako bi barcelonske cilje zastavili bolj ambiciozno in uporabili celovitejši pristop, npr. z vključitvijo nege drugih vzdrževanih oseb, dostopnosti in kakovosti,** - podpiranje držav članic pri prizadevanjih za povečanje udeležbe žensk na trgu dela, pozorno spremljanje nacionalnih reformnih ukrepov v okviru evropskega semestra v skladu s smernicami za zaposlovanje; po potrebi dajanje priporočil za posamezne države,*** - nadaljnje podpiranje podjetij pri prizadevanjih za povečanje udeležbe žensk na trgu dela z omogočanjem delovanja platform za listino o raznolikosti (Diversity Charter)****	COM: JUST/EMPL	* 2016–2019 ** 2016 *** letno **** poteka
Ocena direktive o socialni varnosti in spremljanje rezultatov; priprava poročila o izvajanju direktive o samozaposlenih osebah in možnih nadaljnjih ukrepih	COM: JUST	2016
Vključevanje vidika enakosti spolov v izvajanje evropske agende o migracijah za odpravo ovir za zaposlovanje in poklicno napredovanje migrantk; pomoč državam članicam, da v celoti izkoristijo možnosti, ki jih na tem področju ponuja Evropski socialni sklad	COM: HOME	2016–2019
Ozaveščanje za spodbujanje ženskega podjetništva, vključno z zagonom e-platforme za podjetnice* ter oblikovanjem evropske mreže ženskih poslovnih angelov (European Network of Women Business Angels)* in mreže centrov spletnih podjetnic (Network of Women's Web Entrepreneurs Hubs)**	COM: GROW/CNECT	*2016 **2016–2017
Spodbujanje institucionalnih sprememb v raziskovalnih organizacijah za odpravo ovir za enakost spolov ter spodbujanje vseh raziskovalnih organizacij k uresničevanju načrtov za enakost spolov	COM: RTD	2016–2017

KAZALNIKI	IZHODIŠČE: POVPREČJE EU (LETO)
Razlike pri zaposlovanju med spoloma (20–64 let)	11,5 odstotne točke (2014)
Razlike pri zaposlovanju med spoloma (20–64 let) v ekvivalentih polnega delovnega časa	18,1 odstotne točke (2014)
Razlike med spoloma pri zaposlitvi s krajšim delovnim časom med starši	34,8 odstotne točke (2013)
Čas, porabljen za neplačano nego, po spolu[61]	moški: 8,9 % ženske: 26,4 % (2010)
Neprostovoljno delo s krajšim delovnim časom zaradi skrbi za otroke ali odrasle, ki niso zmožni skrbeti zase, po spolu[62]	moški: 4,2 % ženske 27,2 % (2014)
Otroci, vključeni v formalno otroško varstvo, kot delež vseh otrok v starostni skupini (v starosti 0–3 let in od treh let do šoloobvezne starosti)	0–3 leta: 27 % od treh let do šoloobvezne starosti: 82 % (2013)
Delež aktivnega prebivalstva (50–64 let), ki skrbi za starejše ali invalidne sorodnike vsaj nekaj dni na teden, po spolu[63]	moški: 10 % ženske: 17 % (2011)
Razlike med spoloma v stopnjah delovne aktivnosti med osebami, ki niso državljani EU	19,5 % (2014)
Razlike med spoloma v stopnjah delovne aktivnosti med osebami, ki pred kratkim niso bile državljani EU	22,3 % (2014)
Delež raziskovalnih organizacij, ki so sprejele načrte za enakost spolov[64]	36 % (2014)

61 Eurofound.
62 Eurostat („glavni razlog za zaposlitev s krajšim delovnim časom" – razvrstitev po spolu in starosti (%) [lfsa_epgar]).
63 Eurofound.

2. Zmanjšanje razlik v plačilu, dohodkih in pokojninah med spoloma, s tem pa boj proti revščini žensk

Cilji

- **Nadaljnje zmanjševanje trdovratnih razlik v plačilu, dohodkih in pokojninah med spoloma ter s tem neenakosti spolov v dostopu do finančnih sredstev v celotnem življenju,**
- **bistveno zmanjšanje neenakosti spolov v gospodarskih panogah in poklicih,**
- **povečanje skupnih delovnih ur žensk; zagotavljanje učinkovitega izvajanja zakonodaje o enakem plačilu,**
- **odprava ovir za vstop na trg dela za ranljive skupine, kot so migrantke in samohranilke,**
- **obravnavanje vzrokov in posledic razlik v pokojninah med spoloma.**

UKREP	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Dodatno izboljšanje izvajanja in izvrševanja načela enakega plačila z oceno Direktive 2006/54/ES[65] in razmislek, med drugim, o: - krepitvi preglednosti plačil na podlagi poročila, ki bo pripravljeno o ukrepih držav članic za izvajanje Priporočila Komisije,[66] - učinkih nedavne sodne prakse Sodišča glede uporabe spola kot aktuarskega dejavnika, ki vpliva na pokojnine iz obveznega pokojninskega zavarovanja in zasebne zavarovalne pogodbe v sektorju poklicnih pokojnin z možnim učinkom preprečevanja nižjih pokojnin za ženske na podlagi daljše povprečne pričakovane življenjske dobe, - sankcijah za povečanje odvračilnega učinka prepovedi diskriminacije pri plačilu in - učinkovitem in uspešnem delovanju organov za enakost, da se žrtvam diskriminacije omogoči lažji dostop do pravnega varstva	COM: JUST	2016–2017
Nadaljnja podpora državam članicam pri prizadevanjih za zagotovitev enakega plačila in obravnavo prvotnih vzrokov za razlike v plačah, dohodkih in pokojninah med spoloma; uporaba evropskega semestra (letno)	COM: EMPL/JUST	Letno
Nadaljnje obeleževanje evropskega dneva enakega plačila z vseevropskimi dejavnostmi informiranja za pomoč državam članicam; ozaveščanje o povezavi med plačo, dohodki in pokojninskimi pravicami v starosti	COM: JUST/COMM	Letno
Sodelovanje z organi za enakost in podpiranje podjetij pri prizadevanjih za zagotovitev enakega plačila z omogočanjem delovanja platform za listino o raznolikosti (*Diversity Charter*)	COM: JUST	Poteka

64 Publikacija SHE Figures, letak iz leta 2015, ki temelji na raziskavi evropskega raziskovalnega prostora iz leta 2014 (PCountry, P17, P36): https://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_gender_equality/she_figures_2015-leaflet-web.pdf.
65 Direktiva 2006/54/ES o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano).
66 C(2014) 1405 final.

UKREP	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Razmislek o uvedbi dodatnih ukrepov za bolj uravnoteženo zastopanost spolov v gospodarskih panogah in poklicih; izkoriščanje velike koalicije za digitalna delovna mesta za podpiranje ukrepov, ki krepijo digitalne spretnosti in znanja med ženskami in deklicami ter spodbujajo zaposlovanje žensk v sektorju IKT* ter ozaveščanje o izbirah, ki so na voljo v izobraževanju in poklicnem usposabljanju**	COM: CNECT/EAC/ EMPL/ RTD/JUST/ MOVE	*2016–2017 **2018–2019
Spodbujanje enakosti spolov na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja, tudi v zvezi s spolno zaznamovanimi izbirami študijskih predmetov in poklicnih poti, z uporabo obstoječih orodij za sodelovanje na področju politike in instrumentov financiranja, kadar je to primerno, v skladu s prednostnimi nalogami, določenimi v strateškem okviru „Izobraževanje in usposabljanje 2020“	COM: EAC/EMPL	2016–2019
Nadaljnji razvoj celovitega sklopa ukrepov[67] za odpravo številnih vzrokov za razlike v pokojninah med spoloma v sodelovanju z državami članicami, vključno s kazalniki za njihovo merjenje in spremljanje ter ukrepi za blažitev dejavnikov spola, npr. povezanih z nego	COM: EMPL/JUST	2016–2017

67 Na podlagi sklepov sveta EPSCO iz junija 2015.

KAZALNIKI	POVPREČJE EU (LETO)
Razlika v plačilu med spoloma	16,5 % (2013)
Skupna razlika v plačah med spoloma	41,1 % (2012)
Segregacija zaradi spola v gospodarskih panogah in poklicih[68]	panoge: 18,9 % poklici: 26,9 % (2014)
Razlika v pokojninah med spoloma	40,2 % (2012)[69]
Razlika v prejemanju pokojnin med spoloma	6,8 % (2012)[70]
Revščina zaposlenih žensk in moških	moški: 9,3 % ženske: 8,4 % (2014)
Stopnja tveganja revščine in socialne izključenosti v starosti (65+)	moški: 11,4 % ženske: 15,6 % (2014)
Enostarševska gospodinjstva, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost	49,9 % (2013)

68 Vključno z analizo deležev žensk, ki delajo v različnih panogah.
69 Za upokojence, stare 65–79 let, vir: Odbor za socialno zaščito in Evropska komisija (2015), Poročilo o ustreznosti pokojnin.
70 Za osebe, stare 65–79 let, vir: Odbor za socialno zaščito in Evropska komisija (2015), Poročilo o ustreznosti pokojnin.

3. Spodbujanje enakosti žensk in moških pri odločanju

Cilji

- **Nadaljnja prizadevanja za bolj uravnoteženo zastopanost spolov na vodstvenih položajih v gospodarstvu, zlasti med neizvršnimi direktorji družb, ki kotirajo na borzi (najmanj 40-odstotna zastopanost slabše zastopanega spola),**
- **bolj uravnotežena zastopanost spolov med izvršnimi direktorji največjih družb, ki kotirajo na borzi, in v sistemu za zbiranje nadarjenih,**
- **izboljšanje zbiranja podatkov in bolj uravnotežena zastopanost spolov na vodstvenih položajih v raziskovalnih organizacijah,**
- **bolj uravnotežena zastopanost spolov v političnem odločanju in javnem življenju, vključno s športom,**
- **izpolnitev cilja 40 % žensk na višjih in srednjih vodstvenih položajih v Komisiji do konca leta 2019.**

UKREP	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Nadaljnja podpora za sprejetje predloga direktive o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med neizvršnimi direktorji družb, ki kotirajo na borzi, pripravljenega leta 2012, do leta 2016[71]; pozorno spremljanje njenega prenosa in izvajanja ter podpiranje drugih ciljno usmerjenih pobud za bolj uravnoteženo zastopanost spolov pri odločanju, vključno s smernicami za države članice	COM: JUST	Poteka
Nadaljnje zbiranje in dodatno razširjanje podatkov o zastopanosti žensk in moških na visokih vodstvenih položajih v tesnem sodelovanju z Evropskim inštitutom za enakost spolov	COM: JUST EIGE	Poteka
Razmislek o ukrepih za bolj uravnoteženo zastopanost spolov v političnem odločanju ter nadaljnje spodbujanje držav članic in podpiranje dejavnosti nacionalnih organov za spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov na političnih in javnih vodstvenih položajih	COM: JUST	2018
Zagotavljanje smernic državam članicam o skupnem pristopu k izvajanju količinsko opredeljenih ciljev glede vodstvenih položajev v raziskovanju	COM: RTD	2016
Izpolnitev cilja 40 % žensk na višjih in srednjih vodstvenih položajih v Komisiji do konca njenega mandata	COM: HR	Poteka

71 Glej delovni program Komisije za leto 2016.

KAZALNIKI	POVPREČJE EU (LETO)
Delež žensk med člani najvišjih vodstvenih organov največjih družb, registriranih v državi, ki kotirajo na nacionalni borzi	21,2 % (april 2015)
Delež žensk med predsedniki uprav in izvršnimi direktorji največjih družb, registriranih v državi, ki kotirajo na nacionalni borzi	Predsedniki uprav: 7,1 % izvršni direktorji: 3,6 % (april 2015)
Delež žensk med izvršnimi in neizvršnimi člani dveh najvišjih vodstvenih organov največjih družb, registriranih v državi, ki kotirajo na nacionalni borzi	Neizvršni direktorji: 22,5 % višji izvršni direktorji: 13,7 % (april 2015)
Delež žensk med vodjami visokošolskih ustanov[72]	15,5 % (2010)
Delež žensk v enodomnih parlamentih oziroma v spodnjem domu nacionalnih/zveznih parlamentov in Evropskem parlamentu	29 % (maj 2015) Evropski parlament: 37 %
Delež žensk med člani nacionalnih/zveznih vlad in Evropske komisije	27 % (maj 2015) Evropska komisija: 32 %
Delež žensk na višjih in srednjih vodstvenih položajih v Komisiji[73]	28 % / 32 % (februar 2015)

72 SHE figures 2012.
73 GD za človeške vire.

4. Boj proti seksističnemu nasilju ter zagotavljanje zaščite in podpore žrtvam tovrstnega nasilja

Cilji

- **Boj proti seksističnemu nasilju; zagotavljanje zaščite in podpore žrtvam,**
- **izboljšanje razpoložljivosti, kakovosti in zanesljivosti podatkov,**
- **ozaveščanje, spodbujanje spremembe odnosov in podpiranje preprečevanja,**
- **izboljšanje podpore žrtvam in dostopa do pravnega varstva,**
- **odprava pohabljanja ženskih spolovil.**

UKREP	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Pristop EU h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija) v okviru pristojnosti EU in ob upoštevanju pravnega učinka pristopa; nato pa izvajanje njenih določb; nadaljnje spodbujanje držav članic k njeni ratifikaciji	COM: JUST	2016
Nadaljnje izvrševanje direktive o pravicah žrtev in zakonov o evropski odredbi o zaščiti, zlasti za zagotovitev dostopa do zaščite in podpore za osebe, izpostavljene seksističnemu nasilju	COM: JUST	Poteka
Nadaljnje izboljšanje razpoložljivosti, kakovosti in zanesljivosti podatkov o seksističnem nasilju v sodelovanju z Eurostatom, Evropskim inštitutom za enakost spolov in Agencijo za temeljne pravice; tudi nadaljnje zbiranje primerljivih podatkov o seksističnem nasilju v športu na podlagi posebne študije*	COM: JUST/Eurostat Evropski inštitut za enakost spolov Agencija za temeljne pravice *EAC	Poteka * 2016
Nadaljnji ciljno usmerjeni ukrepi za prenehanje vseh oblik seksističnega nasilja in ozaveščanje	COM: JUST	2017
Nadaljnje spodbujanje sprememb v odnosih in obnašanju z dejavnostmi ozaveščanja, vključno z ustreznimi dejavnostmi za obeležitev mednarodnega dneva nične tolerance do pohabljanja ženskih spolovil (6. februar) in mednarodnega dneva za odpravo nasilja nad ženskami (25. november)	COM: JUST	Letno

UKREP	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Nadaljnje izvajanje ukrepov, določenih v sporočilu z naslovom *Za odpravo pohabljanja ženskih spolovil*; uporaba ustreznih instrumentov za izkoreninjenje pohabljanja ženskih spolovil; uporaba teh izkušenj za obravnavo drugih škodljivih praks in razvoj spletne platforme znanja o pohabljanju ženskih spolovil za zadevne strokovnjake	COM: JUST	2016–2017
Sprejetje potrebnih ukrepov za spremljanje poročila o oceni skladnosti držav članic z direktivo o boju proti trgovini z ljudmi*; zagotovitev obravnave razsežnosti spola v trgovini z ljudmi**	COM: HOME/JUST	*2016 **poteka

KAZALNIKI	POVPREČJE EU (LETO)
Delež žensk, ki so doživele fizično in/ali spolno nasilje	33 % (marec 2014)
Delež žensk, nad katerimi je fizično in/ali spolno nasilje izvajal partner	22 % (marec 2014)
Delež žensk, nad katerimi je psihično nasilje izvajal partner	43 % (marec 2014)
Delež žensk, ki so bile spolno nadlegovane	55 % (marec 2014)

5. Spodbujanje enakosti spolov in pravic žensk po svetu

Cilji

- **Spodbujanje, varstvo in uresničevanje vseh človekovih pravic; polno in učinkovito izvajanje obveznosti in zavez v zvezi s pravicami žensk v vseh mednarodnih forumih, zlasti konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, pekinških izhodiščih za ukrepanje in akcijskem programu Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju,**
- **zagotovitev, da so pravice žensk in deklic, enakost spolov ter krepitev vloge žensk in deklic bistveni elementi finančnih in nefinančnih sredstev izvajanja agende 2030 za trajnostni razvoj ter mehanizmov pregleda, spremljanja in odgovornosti v zvezi z njo,**
- **zagotovitev, da se v pristopnem procesu ocenjujeta enakost spolov in sprejetje pravnega reda EU na področju enakosti spolov.**

UKREPI	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
V sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje in državami članicami izvajanje akcijskega načrta, določenega v skupnem delovnem dokumentu služb Komisije z naslovom *Enakost spolov in krepitev vloge žensk: spreminjanje življenj deklet in žensk prek zunanjih odnosov EU v obdobju 2016–2020*[74]; prevzem naslednjih zavez v skladu s tem novim okvirom:	COM: DEVCO/ECHO/ NEAR/FPI ESZD	2016–2019
- se skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje in v sodelovanju z državami članicami zavzemati za spodbujanje enakosti spolov in pravic žensk pri izvajanju in spremljanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030 ter izvajanju pekinških izhodišč	COM: DEVCO ESZD	Poteka
- skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje in državami članicami spodbujati enakost spolov ter spodbujati in varovati pravice deklet in žensk na podlagi akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo, celovitega pristopa k izvajanju resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1325 in 1820 ter smernic EU glede nasilja nad ženskami in deklicami	COM: DEVCO/ECHO ESZD	Poteka

74 SWD (2015) 182 final, 21.9.2015; Svet potrdil 26. oktobra 2015.

UKREPI	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
- Še naprej financirati in spremljati ukrepe za spodbujanje enakosti spolov na področju razvojnega in sosedskega sodelovanja ter humanitarne pomoči, vključno s sistematično uporabo označevalcev OECD za spol pri razvojnem sodelovanju ter označevalca za spol in starost v vseh humanitarnih ukrepih, ki jih financira EU, da se oceni, ali so bile opredeljene in obravnavane potrebe in ranljive točke moških in žensk vseh starosti	COM: DEVCO/ECHO	Poteka
- še naprej pozorno spremljati in podpirati skladnost držav kandidatk in potencialnih držav kandidatk s københavnskimi merili za članstvo v EU, kar zadeva človekove pravice, vključno z enakostjo žensk in moških; si še naprej prizadevati za vključevanje načela enakosti spolov v vse zadevne programe, ki se financirajo z instrumentom za predpristopno pomoč in evropskim instrumentom sosedstva	COM: NEAR	Poteka

Kazalniki (glej cilj 5 agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030)
Končanje vseh oblik diskriminacije žensk in deklic povsod po svetu
Odprava vseh oblik nasilja nad ženskami in deklicami v javnem in zasebnem življenju, vključno s trgovino z ljudmi ter spolnim izkoriščanjem in drugimi oblikami izkoriščanja
Odprava vseh škodljivih praks, kot so poroke otrok, prezgodnje in prisilne poroke ter pohabljanje ženskih spolovil
Priznanje in spoštovanje neplačane nege ter gospodinjskega dela z zagotavljanjem javnih storitev, infrastrukture in politik socialnega varstva ter spodbujanjem delitve odgovornosti v gospodinjstvu in družini, kakor je to primerno glede na posamezno državo
Zagotovitev polnega in učinkovitega sodelovanja žensk na vodstvenih položajih ter enakih možnosti za take položaje na vseh ravneh odločanja v političnem, gospodarskem in javnem življenju
Zagotovitev splošnega dostopa do zdravstvenih storitev na področju reproduktivnega in spolnega zdravja ter reproduktivnih pravic, kot je dogovorjeno v skladu z akcijskim programom Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju, pekinškimi izhodišči za ukrepanje ter dokumenti o rezultatih konferenc o pregledu njihovega izvajanja
- Izvajanje reform, da se ženskam zagotovijo enake pravice do ekonomskih virov ter dostop do lastništva in nadzora nad zemljišči in drugimi oblikami lastnine, finančnih storitev, dedovanja in naravnih virov v skladu z nacionalnimi zakoni, - povečanje uporabe omogočitvene tehnologije, zlasti informacijske in komunikacijske tehnologije, za spodbujanje krepitve vloge žensk, - sprejetje in okrepitev zanesljivih politik in izvršljive zakonodaje za spodbujanje enakosti spolov in krepitev vloge vseh žensk in deklic na vseh ravneh.

6. Vključevanje načela enakosti spolov, sredstva v podporo enakosti spolov in sodelovanje z vsemi akterji

Cilji

- **Nadaljnje vključevanje vidika enakosti spolov v vse vidike ukrepanja EU (učinkovito vključevanje načela enakosti spolov),**
- **nadaljnje zagotavljanje učinkovite in uspešne porabe sredstev EU za enakost spolov,**
- **tesno sodelovanje z vsemi deležniki, ki delujejo na področju enakosti spolov.**

UKREPI	ODGOVORNOSTI	ČASOVNI RAZPORED
Nadaljnje zagotavljanje smernic in tesnega sodelovanja med službami Komisije glede vprašanj enakosti spolov prek medresorske skupine za enakost žensk in moških	COM: JUST/vsi GD	Poteka
Razmislek o izdaji poročila o vključevanju načela enakosti spolov v Komisiji	COM: JUST/vsi GD	2017
Nadaljnje zagotavljanje sredstev za enakost spolov prek ustreznih programov EU	COM: GD, ki zagotavljajo sredstva	2017–2019
Upoštevanje vidika enakosti spolov pri pripravi programov financiranja EU po letu 2020	COM: GD, ki zagotavljajo sredstva	2017–2019
Sledenje nacionalnim strateškim dokumentom in razvoju na področju enakosti spolov	COM: JUST	2017
Nadaljnje omogočanje izmenjave dobrih praks med državami članicami prek programa vzajemnega učenja	COM: JUST	Trikrat letno
Organiziranje rednih sestankov skupine na visoki ravni za vključevanje načela enakosti spolov in Svetovalnega odbora za enake možnosti žensk in moških	COM: JUST	Dvakrat letno
Nadaljnje objavljanje poročila o napredku na področju enakosti spolov v EU	COM: JUST	Letno
Priprava internega poročila o izvajanju ukrepa	COM: JUST/vsi GD	Letno

KAZALNIKI
Objava poročila o vključevanju načela enakosti spolov
Pravne ureditve ustreznih prihodnjih programov financiranja
Analiza izvedenih nacionalnih strateških dokumentov
Število izmenjav dobre prakse
Število organiziranih sestankov
Objavljena poročila o napredku
Pripravljena poročila o izvajanju

Priloga 2:
Izbrani cilji

1. Cilji na ravni EU

Strateško sodelovanje za enakost spolov 2016–2019 bo prispevalo k izpolnitvi naslednjih obstoječih ciljev:

CILJI	VIR
0-odstotna razlika pri zaposlovanju med spoloma (20–64 let)	Strategija EU 2020: 75-odstotna stopnja delovne aktivnosti žensk in moških
Zagotovitev otroškega varstva za 33 % otrok, mlajših od treh let, in 90 % otrok od treh let do šoloobvezne starosti	Cilji, določeni na Evropskem svetu v Barceloni leta 2002 in ponovno potrjeni v Evropskem paktu za enakost spolov za obdobje 2011–2020[75]
40 % slabše zastopanega spola med neizvršnimi člani upravnih odborov družb, ki kotirajo na borzi (razen malih in srednjih podjetij)	Predlog direktive iz novembra 2012 o izboljšanju uravnotežene zastopanosti spolov med neizvršnimi direktorji družb, ki kotirajo na borzi

75 https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/119628.pdf.

2. Mednarodno dogovorjeni cilji

Države članice ZN so 25.–27. septembra 2015 sprejele novo ambiciozno zastavljeno agendo za obdobje po letu 2015[76], katere cilj je izkoreniniti revščino do leta 2030 ter spodbujati skupno ekonomsko blaginjo, socialni razvoj in varstvo okolja za vse države. Agenda temelji na 17 krovnih ciljih, vključno s samostojnim ciljem glede enakosti spolov ter krepitve vloge žensk in deklic s povezanimi posebnimi cilji in kazalniki ter cilji v zvezi z enakostjo spolov na drugih področjih.

Ker so se o agendi dogovorile vse članice ZN, vključno z EU in njenimi državami članicami, in ker agenda naslednjih 15 let velja za vse, bo to strateško sodelovanje prispevalo k izpolnitvi njenih ciljev v zvezi z enakostjo spolov, zlasti naslednjih posebnih ciljev v okviru krovnega cilja 5:

5.1 končanje vseh oblik diskriminacije žensk in deklic povsod po svetu;

5.2 odprava vseh oblik nasilja nad ženskami in deklicami v javnem in zasebnem življenju, vključno s trgovino z ljudmi ter spolnim in drugimi oblikami izkoriščanja;

5.3 odprava vseh škodljivih praks, kot so poroke otrok, prezgodnje in prisilne poroke ter pohabljanje ženskih spolovil;

5.4 priznanje in spoštovanje neplačane nege ter gospodinjskega dela z zagotavljanjem javnih storitev, infrastrukture in politik socialnega varstva ter spodbujanjem delitve odgovornosti v gospodinjstvu in družini, kakor je to primerno glede na posamezno državo;

5.5 zagotovitev polnega in učinkovitega sodelovanja žensk na vodstvenih položajih ter enakih možnosti za take položaje na vseh ravneh odločanja v političnem, gospodarskem in javnem življenju;

5.6 zagotovitev splošnega dostopa do zdravstvenih storitev na področju reproduktivnega in spolnega zdravja ter reproduktivnih pravic, kot je dogovorjeno v skladu z akcijskim programom Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju, pekinškimi izhodišči za ukrepanje ter dokumenti o rezultatih konferenc o pregledu njihovega izvajanja;

5.a izvajanje reform, da se ženskam zagotovijo enake pravice do ekonomskih virov ter dostop do lastništva in nadzora nad zemljišči in drugimi oblikami lastnine, finančnih storitev, dedovanja in naravnih virov v skladu z nacionalnimi zakoni;

5.b povečanje uporabe omogočitvene tehnologije, zlasti informacijske in komunikacijske tehnologije, za spodbujanje krepitve vloge žensk;

5.c sprejetje in okrepitev zanesljivih politik in izvršljive zakonodaje za spodbujanje enakosti spolov in krepitev vloge vseh žensk in deklic na vseh ravneh.

76 https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld.

Priloga 3:
Vključevanje vidika enakosti spolov v vse kadrovske prakse in politike Evropske komisije

V skladu s konceptom raznolikosti se tudi v Komisiji priznavajo različne odlike osebja, kar zadeva spretnosti, kompetence, značilnosti, osebnost in znanje. Upravljanje raznolikosti bo zato strateškega pomena za institucijo in uživa močno politično podporo. V zvezi s tem bo posebna pozornost namenjena odgovornosti višjega vodstva za zagotavljanje rezultatov na tej ravni.

Obravnavana bodo tri prednostna področja:

- vključujoče in v rezultate usmerjeno delovno okolje, ki prinaša koristi vsem zaposlenim,
- doseganje 40-odstotne zastopanosti žensk v srednjem in višjem vodstvu do konca mandata ter
- doseganje odličnosti pri privabljanju in ohranjanju invalidnega osebja.

Delovno okolje Komisije mora biti usmerjeno v rezultate, da lahko osebje svobodno in samostojno organizira svoje delo ter upravlja razmerje med delom in drugimi dejavnostmi (usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja). Da bi spodbudili in ohranili prehod na resnično vključujoča delovna mesta, bi lahko oblikovali več pobud obveščanja ter okvir za učenje in razvoj.

Priloga 4:
Programi financiranja EU v obdobju 2014–2020, ki prispevajo k izpolnjevanju splošnih in posameznih ciljev tega strateškega sodelovanja

Številni programi financiranja EU v obdobju 2014–2020 omogočajo spodbujanje enakosti spolov in vključevanje načela enakosti spolov; med temi so:

- evropski strukturni in investicijski skladi,
- skladi za azil, migracije in vključevanje,
- program za pravice, enakost in državljanstvo,
- okvirni program Obzorje 2020 za raziskave in inovacije,
- Erasmus+ (program EU za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport),
- instrument za povezovanje Evrope (program EU za sofinanciranje vseevropskih infrastrukturnih projektov),
- instrument za razvojno sodelovanje,
- evropski instrument sosedstva,
- evropski instrument za demokracijo in človekove pravice ter
- program za zaposlovanje in socialne inovacije.

Okvirna sredstva za enakost spolov se lahko zagotovijo za programe, ki vključujejo cilj enakosti spolov in uporabljajo kazalnike enakosti spolov, ki omogočajo specifikacijo dodeljenih zneskov.

Evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI)

Za obdobje 2014–2020 so skladi ESI, zlasti Evropski socialni sklad (ESS) in Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), ključni finančni vzvodi za spodbujanje enakosti žensk in moških. Na podlagi operativnih programov, o katerih so se dogovorile države članice in Komisija, se ocenjuje, da bo v obdobju 2014–2020 približno **5,85 milijarde EUR** porabljene za ukrepe za spodbujanje enakosti spolov.

Približno **4,6 milijarde EUR** porabe ESS v obdobju 2014–2020 je namenjene enakosti spolov, od tega 1,6 milijarde EUR v okviru naložbene prednostne naloge „enakost med spoloma na vseh področjih, tudi glede dostopa do zaposlitve, poklicnega napredovanja, usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja ter spodbujanja enakega plačila za enako delo“, ki jo je izbralo 12 držav članic[77].

Iz Evropskega sklada za regionalni razvoj je približno **1,25 milijarde EUR** namenjene naložbam v infrastrukturo za varstvo otrok.

77 AT, CZ, DE, ES, FI, GR, HU, IT, PL, PT, SK in UK.

Program za pravice, enakost in državljanstvo

Približno **440 milijonov EUR** je dodeljenih programu za pravice, enakost in državljanstvo, ki ima devet specifičnih ciljev, vključno s ciljem v zvezi z enakostjo spolov in ciljem glede preprečevanja nasilja nad ženskami, otroki in mladimi, boja proti takemu nasilju ter zaščite žrtev in ogroženih skupin. Ta dva cilja trenutno zajemata približno **35 % sredstev programa za pravice, enakost in državljanstvo**.

Instrument za razvojno sodelovanje

Med številnimi drugimi ciljno usmerjenimi ukrepi bo **100 milijonov EUR** dodeljenih izboljšanju življenja deklet in žensk v okviru **posebnega tematskega programa o svetovnih javnih dobrinah in izzivih za obdobje 2014–2020.** Od tega je 70 milijonov EUR namenjenih proračunski postavki „spol, krepitev vloge žensk in pravice deklic“, 30 milijonov EUR pa za proračunsko postavko „dobro počutje otrok“, kar bo vključevalo 18 milijonov EUR za obravnavo škodljivih praks, kot so pohabljanje ženskih spolovil in poroke otrok.

Poleg tega bo enakost spolov vključena v dvostranske in regionalne geografske programe. Primera za to sta instrument razvojnega sodelovanja za Azijo in Latinsko Ameriko, v okviru katerih bo od 16 do 18 milijonov EUR namenjenih posebnim ukrepom v zvezi z enakostjo spolov, ali instrument za enakost spolov za Albanijo v višini 2 milijonov EUR.

Obzorje 2020

V okviru programa Obzorje 2020 se enakost spolov spodbuja na tri načine:

- enakovredna zastopanost spolov v svetovalnih skupinah (cilj 50-odstotna zastopanost) in ocenjevalnih odborih (cilj 40-odstotna zastopanost) – podatki bodo objavljeni v poročilih o spremljanju programa Obzorje 2020,
- prejemniki nepovratnih sredstev se spodbujajo, naj si prizadevajo za enakovredno zastopanost spolov in enake priložnosti v raziskovalnih skupinah, ki so vključene v projekte, ter
- vidik spola v raziskovalnih vsebinah (tj. upoštevanje bioloških značilnosti žensk in moških ter družbenih/kulturnih dejavnikov).

Poleg tega bodo v okviru delovnega programa „Znanost z družbo in za njo“ za obdobje 2014–2017 dodeljena proračunska sredstva v višini približno **43 milijonov EUR projektom ozaveščanja in uresničevanja enakosti spolov v raziskovalnih sistemih in raziskovalnih organizacijah**.

Priloga 5:
Nacionalne strategije/akcijski načrti za enakost spolov (september 2015)

Dejstvo, da vse več držav članic sprejema nacionalne strategije ali akcijske načrte (NAN), da bi zagotovile celovit in usklajen okvir za obravnavo enakosti spolov, pomeni pozitiven razvoj. Poleg tega so številne države članice sprejele tematske akcijske načrte za obravnavo posebnih izzivov, kot je seksistično nasilje. Politike enakosti spolov se v praksi ne izvajajo enako v državah članicah in na različnih področjih politike zaradi družbenogospodarskih, kulturnih in institucionalnih razmer. Na oblikovanje in izvajanje nacionalnih strategij in akcijskih načrtov so vplivali pretekli evropski okviri na področju enakosti spolov, ki jih države članice zaznavajo kot močno gonilno silo nacionalnega razvoja[78].

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Avstrija	NAN za enakost žensk in moških na trgu dela	OV[79]
	NAN za boj proti nasilju nad ženskami (2014)	OV
	4. NAN o boju proti trgovini z ljudmi (2015–2017)	OV
	Revidirani NAN o izvajanju Resolucije Varnostnega sveta ZN št. 1325 (revidirani NAN iz leta 2012)	OV
	NAN o zdravju žensk	O
Belgija	4. NAN o boju proti nasilju med partnerji in proti drugim oblikam nasilja v družini (2010–2014)[80]	OV
	NAN o boju proti seksističnemu nasilju (2015–2019)	OV
	Zvezni akcijski načrt za vključevanje načela enakosti spolov (2015–2019)	OV
	2. NAN o „ženskah, miru in varnosti“ (2013–2016) za izvajanje Resolucije Varnostnega sveta ZN št. 1325	OV
	3. NAN o boju proti trgovini z ljudmi in tihotapljenju ljudi (2015–2019)	

78 *Nedavne spremembe in sedanje prednostne naloge na področju enakosti spolov (Recent developments and current priorities in the field of gender equality)*, evropska mreža strokovnjakov za enakost spolov (ENEGE), 2014.
79 NAN je bil prvotno določen za obdobje 2010–2013; z vladnim programom je potrjeno podaljšanje za obdobje 2013–2018.
80 NAN je bil prvotno zasnovan za boj proti nasilju v družini, zdaj pa obravnava tudi pohabljanje ženskih spolovil, prisilne poroke in nasilje zaradi časti.

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Bolgarija	Nacionalna strategija za spodbujanje enakosti spolov (2009–2015)	OV
	Letni NAN za spodbujanje enakosti spolov (2009–2015)	OV
Hrvaška	Nacionalna politika za enakost spolov (2011–2015)	OV/OP
	Razvojna strategija za žensko podjetništvo (2014–2020) in akcijski načrt za izvajanje	OV
	Nacionalni načrt za boj proti diskriminaciji (2015–2020)	O[81]
	Nacionalna strategija za zaščito pred nasiljem v družini (2011–2016)	OV
	NAN za izvajanje Resolucije Varnostnega sveta ZN št. 1325 o ženskah, miru in varnosti (2011–2014)	OV
	Nacionalni program za varstvo in spodbujanje človekovih pravic (2013–2016)	OV
	Nacionalni načrt za onemogočanje trgovine z ljudmi (2012–2015)	OV
Ciper	NAN o preprečevanju nasilja v družini in boju proti njemu (2010–2013)	OV[82]
	Akcijski načrt za enakost moških in žensk (2014–2017)	OV
	NAN o enakosti spolov v izobraževanju (2014–2017)	OV
	NAN o trgovini z ljudmi (2013–2015)	OV
Češka republika	Nacionalni načrt za enakost spolov – vladne prednostne naloge in postopki za spodbujanje enakosti žensk in moških (vsako leto od leta 1998)	OV
	Strategija za enake možnosti moških in žensk (2014–2020)	OV
	Akcijski načrt za enako zastopanost žensk v politiki in na vodstvenih položajih (2015)	OV
	2. NAN za preprečevanje nasilja v družini (2015–2018)	OV

81 Delovne skupine, ki pripravljajo načrt, so začele opredeljevati težave in zastavljati cilje na področju dela in zaposlovanja.
82 Svetovalni odbor trenutno pripravlja 2. akcijski načrt za obdobje 2016–2018, ki bo zajemal ukrepe, ki jih v prvem načrtu ni bilo, kot je oblikovanje enotne osrednje zbirke podatkov.

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Danska	Letni NAN za enakost spolov	OP[83]
	NAN o vključevanju načela enakosti spolov (2007–2011; od leta 2012 dalje)	OV
	Strategija za otroke in družine (2012–2020)	
	Akcijski načrt o boju proti nasilju v družini (2014)	OV
	Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi (2015–2018)	OV
	NAN o nasilju zaradi časti (od leta 2012 dalje)	OV
Estonija	Akcijski načrt za zmanjšanje razlik v plačilu med ženskami in moškimi (2012–2016)	OV
	Razvojni načrt za otroke in družine (2012–2020)	OV
	Razvojna strategija za preprečevanje nasilja (2015–2020)[84]	OV
	Razvojni načrt za blaginjo (2016–2023)[85]	O
Finska	Vladni akcijski načrt za enakost spolov (2011–2015)	OV
	NAN za zmanjšanje nasilja nad ženskami (2010–2015)	OV
Francija	Akcijski načrt za enakost spolov; predlog zakona za enakost spolov (od leta 2012)	OP
	Triletni akcijski načrti za boj proti nasilju nad ženskami (2008–2010; 2011–2013; 2014–2016)	OV[86]
Nemčija	Akcijski program o možnostih za ponovni vstop na trg dela (od leta 2008)	OV
	Prvo poročilo o enakosti spolov (referenčni okvir za politiko enakosti spolov zvezne vlade) (2011)	OV
	2. vladni akcijski načrt za boj proti nasilju nad ženskami (od leta 2007)	OV
Grčija	Nacionalni program za dejansko enakost med spoloma (2010–2013, podaljšan do leta 2015)[87]	OV
	Nacionalni načrt za socialno vključenost (2014), ki spodbuja tudi enakost spolov in boj proti diskriminaciji	OV

83 Akcijski načrt je vsako leto predstavljen v parlamentu, ki o njem razpravlja.
84 Njen cilj je zmanjšati nasilje v družini, nasilje nad otroki, seksistično nasilje in trgovino z ljudmi.
85 To bo vključevalo delo, zaposlovanje, socialno varstvo, socialno vključevanje, enakost spolov in enake možnosti.
86 Vlada je načrte predstavila kot smernice brez okvirnega zakona.
87 Delovna skupina za posodobitev programa je bila ustanovljena julija 2015.

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Madžarska	Resolucija vlade št. 1004/2010 (I. 21.); nacionalna strategija za spodbujanje enakosti spolov – smernice in cilji za obdobje 2010–2021	OV
	Strategija za boj proti trgovini z ljudmi (2013–2016)	OP
Irska	Nacionalna strategija za ženske (2007–2016)	OV
	2. NAN o ženskah, miru in varnosti (2015)	
	Nacionalna strategija o nasilju v družini, spolnem nasilju in seksističnem nasilju (2010–2014)[88]	OV
	NAN za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej (2009)[89]	OV
Italija	Nacionalni reformni program s pravili za odpravo seksističnega nasilja in zlorabe v družini (2014)	OV
	Izredni akcijski načrt proti spolnem nasilju in zalezovanju (od leta 2010)	OV
Latvija	Načrt za izvajanje enakosti spolov (2012–2014)	OV
	Državne smernice družinske politike (2011–2017), ki vključujejo nasilje v družini	OV
	Smernice o enakih možnostih in pravicah za ženske in moške (2016–2020)	O
Litva	Nacionalni program o enakih možnostih za ženske in moške (2010–2014)	OV/OP
	Nacionalni program o enakih možnostih za ženske in moške (2010–2014) – poročilo o izvajanju programa (2015)	OV
	Nacionalni program o enakih možnostih za ženske in moške (2015–2021)	OV/OP
	NAN za izvajanje nacionalnega programa (2015–2017)	OV
Luksemburg	NAN o enakosti žensk in moških (2009–2014, posodobljen za obdobje 2015–2018)	OV
	Strategija za izboljšanje zastopanosti spolov pri odločanju (2014)	OV
	Vladni program o usklajevanju (2014–2019)	OV
	Vladna strategija za doseganje bolj uravnotežene zastopanosti moških in žensk v organih odločanja v gospodarstvu in politiki (2014)	OV
	NAN o spolnem in čustvenem izobraževanju (2012)	OV

88 Vlada naj bi kmalu odobrila drugo nacionalno strategijo.
89 Priprava naslednjega NAN je v napredni fazi.

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Malta	NAN o nasilju nad ženskami (2013–2015)[90]	OV
	Vladna politika o vključevanju načela enakosti spolov v prakso (2012)[91]	OP
Nizozemska	Krovna politika za emancipacijo (2013–2016)	OV
	Posebni načrt za ženske na višjih položajih v nacionalni upravi (2013)	OV
Poljska	NAN za enako obravnavo(2013–2016)	OV[92]
	Nacionalni program za boj proti nasilju v družini (2006–2013, posodobljen za obdobje 2014–2020)	OV
	Strategija za razvoj človeškega kapitala (2020)	OV
Portugalska	5. nacionalni načrt za enakost spolov, državljanstvo in nediskriminacijo (2014–2017)	OV
	5. nacionalni načrt za preprečevanje nasilja v družini in seksističnega nasilja ter boj proti njima (2014–2017)	OV
	3. nacionalni načrt za boj proti trgovini z ljudmi (2014–2017)	OV
	3. akcijski načrt za preprečevanje in odpravljanje pohabljanja ženskih spolovil (2014–2017)	OV
Romunija	Nacionalna strategija za enake možnosti žensk in moških (2010–2012, posodobljena za obdobje 2014–2017)	OV
	Nacionalna strategija za preprečevanje nasilja v družini in boj proti njemu (2013–2017) ter operativni načrt	OV
Slovaška	NAN za preprečevanje in odpravo nasilja nad ženskami (2014–2019)	OV
	Nacionalna strategija za enakost spolov (2014–2019)	OV
	NAN o enakosti spolov (2014–2019)	OV
Slovenija	Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini (2009–2014)	OV
	Osnutek resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških (2015)	O[93]

90 Načrt je bil napovedan leta 2012.
91 V tej politiki je poudarjeno, da so oddelki ministrstev in organizacije v javnem sektorju odgovorni za izvajanje politik enakosti spolov in vključevanje načela enakosti spolov.
92 Priprava NAN se zahteva na podlagi protidiskriminacijskega zakona.
93 O osnutku resolucije je februarja 2015 razpravljal strokovni svet za enakost spolov, od 2. aprila 2015 pa je v javni obravnavi.

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Španija	Strateški načrt za enake možnosti (2014–2016)	OV
	Posebni načrt za enakost žensk in moških na trgu dela in proti diskriminaciji pri plačilu (2015–2017)	O
	2. akcijski načrt o enakosti žensk in moških v informacijski družbi (2014–2017)	OV
	Nacionalna strategija za izkoreninjenje nasilja nad ženskami (2013–2016)	OV
	Načrt za spodbujanje žensk na podeželju (2015–2018)	OV
	Celovit načrt za podporo družinam (2015–2017)	OV
	Celovit načrt za boj proti trgovini z ženskami in deklicami za namene spolnega izkoriščanja (2015–2018)	OV
	Nacionalni protokol proti pohabljanju ženskih spolovil (2015)	OV
Švedska	Sporočilo vlade 2011/12:3 o cilju enakosti spolov (2011–2014)	OV
	Sporočilo vlade 2008/09:198 o strategiji za enakost spolov na trgu dela in v poslovnem sektorju (2009)	OV
	Sporočilo vlade 2007/08:39 o akcijskem načrtu za boj proti nasilju moških nad ženskami, nasilju zaradi časti in zatiranju ter nasilju v istospolnih zvezah (2008, posodobljenem za obdobje 2011–2014)	OV
	Akcijski načrt za preprečevanje in oviranje neprostovoljne poroke med mladimi (2010)	OV
	Strategija vključevanja načela enakosti spolov za oddelke ministrstev (2012–2015)	OV

	SPREJETI DOKUMENTI	STATUS*
Združeno kraljestvo	Zakon o enakosti iz leta 2010 (dolžnost zagotavljanja enakosti v javnem sektorju vključena leta 2011)	OP
	Strategija za enakost: ustvarjanje pravičnejše Britanije (2006–2016)	OP
	Poziv za prenehanje nasilja nad ženskami in deklicami (akcijski načrti se letno pregledujejo, nazadnje marca 2014)	OP
	Akcijski načrt za obravnavo nasilja nad ženskami in deklicami (od leta 2011)	OV
	Program za preprečevanje pohabljanja ženskih spolovil (2014)	OV

Viri: nacionalni strokovnjaki evropske mreže strokovnjakov za enakost spolov (ENEGE) (podatki po državah, februar 2015), Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), Evropska komisija, Evropski parlament

* OP: odobril parlament, OV: odobrila vlada, O: osnutek.

Priloga 6

Glavna področja politike, obravnavana v strategijah/ akcijskih načrtih držav članic za enakost spolov (september 2015)

Prvotno so bile nacionalne strategije za enakost spolov osredotočene na trg dela z uvedbo zakonodaje in ureditvenih ukrepov za enako obravnavo žensk in moških pri zaposlovanju. V zadnjih letih so se zaradi družbenogospodarskih sprememb ukrepi razširili še na druga zadevna področja na trgu dela (razlike v plačilu, delovni čas, usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja) in drugih področjih, kot so nasilje nad ženskami, zdravje ter odločanje v gospodarstvu in politiki[94]. Ta področja so v strategijah in akcijskih načrtih držav članic obravnavana, kot je prikazano v naslednji preglednici.

	Socialna vključenost in revščina	Izobraževanje in usposabljanje	Dostop do zdravstva	Seksistično nasilje	Gospodarstvo in trg dela	Spolni stereotipi	Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja	Odločanje
Avstrija	x	x	x	x	x	x	x	x
Belgija	x			x	x			x
Bolgarija	x	x	x	x	x	x	x	
Ciper	x	x	x	x	x	x	x	x
Češka republika	x	x	x	x	x	x	x	
Danska	x	x	x	x	x	x	x	x
Estonija		x		x	x	x	x	
Francija	x	x	x	x	x	x	x	x
Nemčija	x	x	x	x	x	x	x	x
Grčija	x	x	x	x	x	x	x	x
Madžarska	x	x	x	x	x	x	x	x

94 *Nedavni razvoji in sedanje prednostne naloge na področju enakosti spolov (Recent developments and current priorities in the field of gender equality)*, evropska mreža strokovnjakov za enakost spolov (ENEGE), 2014.

	Socialna vključenost in revščina	Izobraževanje in usposabljanje	Dostop do zdravstva	Seksistično nasilje	Gospodarstvo in trg dela	Spolni stereotipi	Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja	Odločanje
Irska	x	x	x	x	x	x	x	x
Italija	x			x	x	x	x	x
Latvija				x	x	x	x	
Litva		x	x	x	x		x	
Luksemburg	x	x	x	x	x	x	x	x
Malta	x	x	x	x	x	x	x	x
Nizozemska	x	x	x	x	x	x	x	x
Portugalska	x	x	x	x	x	x	x	
Romunija	x	x		x	x	x	x	
Slovenija	x	x	x	x	x	x	x	x
Španija	x	x	x	x	x	x	x	x
Švedska	x	x	x	x	x	x	x	
Hrvaška	x	x	x	x	x	x	x	x
Finska	x	x	x	x	x	x	x	x
Poljska	x	x	x	x	x	x	x	x
Slovaška	x	x	x	x	x	x	x	x
Združeno kraljestvo	x	x	x	x	x	x	x	x

Viri: nacionalni strokovnjaki evropske mreže strokovnjakov za enakost spolov (ENEGE), Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), Evropska komisija, Evropski parlament

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
  na spletni strani EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- več kot en izvod ter plakati in zemljevidi:
  pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm),
  pri delegacijah v državah, ki niso članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm),
  pri službi Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sl.htm) ali
  s klicem na telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

DS-04-15-858-SL-N

Urad za publikacije

ISBN 978-92-79-53448-5